

Haliç Dayanışması'nın basına ve kamuoyuna açık çağrısıdır!

İSTANBUL HALİÇ'SİZ, HALİÇ TERSANELERSİZ OLMAZ; **TERSANELERİMİZE DOKUNMA!**

10 Haziran 2020 tarihinde HALİÇPORT (Tersane İstanbul) projesinin güncel durumunu basına anlatan ve alanın 2021'de kullanıma açılacağını ifade eden Beyoğlu Belediye Başkanı Haydar Ali Yıldız konuşmasında Haliçport projesiyle tersanelerin ne kadar tahrip edildiğini de açıkça göstermiştir. Haliçport aslen TERSANESİZ İSTANBUL'dur!

Temmuz 2013'te gerçekleştirilen bir ihale sonucunda gündeme gelen ve kamuoyu tarafından Haliçport olarak bilinen "Haliç Yat Limanı ve Kompleksi Projesi"nin, Haliç peyzajını ve en az 6 asırlık geçmişi olan TERSANE-İ AMİRE'yi (Haliç Tersaneleri) parçalayarak, bütünlüğü ve kimliğini yok edecek büyük bir tehdit oluşturduğunu; kamuya ait ve özgün değerlerini koruyan bir sit alanının imara açılması anlamına gelen bu projenin, bitişiğindeki Okmeydanı, Kasımpaşa ve Galata üzerine yapacağı etkilerle, çok büyük çaplı bir kentsel dönüşümün önünü açacağını daha önce kamuoyu ile çok defa paylaştık.

Bir kez daha hatırlatmak isteriz ki; Tersane-i Amire 11 Aralık 1455'de kurulmuş ve asırlar boyunca kesintisiz olarak faaliyetini sürdürmüş, bugün itibariyle 565 yaşına girmiş bir endüstri mirasıdır.

Tersane-i Amire'den daha önce kurulmuş ve hala varlığını sürdüren Venedik Tersanesi'nin yıllar önce üretimden çekilerek tersane vasfını yitirmiş olduğunu göz önüne alırsak, Tersane-i Amire halen Dünya'nın kısmen de olsa faaliyetini sürdüren en eski tersanesidir.

Haliç Tersaneleri Evrensel Değere Haiz Bir Endüstri Mirası Olarak Korunmalı ve Özgün İşleviyle Yaşatılmalıdır...

2013'ten bu yana takip ettiğimiz üzere, Haliçport ihalesinin kapsadığı koruma altındaki alanın önemli bir bölümünü oluşturan Camialtı Tersanesi'nin boşaltıldığını, gemi yapımında kullanılan muhtelif makina ve teçhizatın ise satıldığını öğrendiğimizde HALİÇ DAYANIŞMASI olarak başta ilgili Koruma Kurulu olmak üzere, gerekli kurumlara "yasal bildirim" yaptık. Diğer yandan yasaya aykırı "yer teslimi" ve "satış" işlemlerinin sorumlusu olan kurum ve kişiler hakkında ilgili Savcılığa "suç duyurusu"nda bulunduk, kamuoyunu bilgilendiren çalışmalar ürettik. İyi bilinmesi gerektiği üzere, kültür ve tabiat varlıklarının korunması konusuna ilişkin mevcut yasal mevzuat; SİT alanları, içlerinde yer alan tescilli yapılar ve bunların ayrılmaz parçaları durumundaki taşınır ve taşınmazlar üzerindeki her türlü tasarrufu, yetkili Koruma Kurulları'nın izin ve onayına tabi kılmakta; aksi davranışları cezalandırmaktadır. Gerçek bir hukuk devletinde olması gerekenler bunlardır.

Üretimini sürdüren dünyadaki tek tersane olması, eşi benzeri bulunmayan bu yönüyle Tersane-i Amire'yi Endüstri Mirası olarak dünya çapında bir değer haline getiriyor ve onun yenilenerek ve geliştirilerek korunması, gelecek kuşaklara devredilmesini fazlasıyla hak ettiği anlamına geliyor.

Bu noktada, "koruma"nın sadece fiziki yapıları değil, o yapıların, yerleşkenin taşıdığı tüm değerleri korumak ve sürdürmek olduğunu hatırlatmamız gerekiyor. Tersane-i Amire'nin adının hakiki anlamda korunması, içindeki havuzlar, kızaklar, atölyeler, vinçler, makinalar, tezgahlar ve diğerlerin muhafaza edilmesinin yanı sıra üretim, eğitim, lojistik, istihdam, kolektif bellek gibi tüm değerlerinin de yaşatılması anlamına geliyor. 564 yıl boyunca kesintisiz süren üretim faaliyetini koruyamazsak, elimizde gelecek kuşaklara aktarılacak tarihi bir tersanemiz kalmayacak.

Koruma Kurulu ve İlgili Diğer Tüm Kurumları Göreve Çağırıyoruz...

HALİÇPORT Projesi Mart 2019 yerel seçimlerinden kısa bir süre önce Cumhurbaşkanı tarafından TERSANE İSTANBUL olarak tanıtıldı ve projenin ihalesinde yer alan işlevlere ek olarak üç müzeden söz edildi. Kamuoyunda olumsuz olarak değerlendirilen Galataport, Haydarpaşaport'tan sonra Haliçport'un da iç yüzünün ortaya çıkması üzerine gidildiğini düşündüğümüz bu isim değişikliği, bir marka tasarımı adı altında aslen bir imaj tazeleme çalışmasıydı. Bu çabanın bir başka girişimi de İKSV'nin İstanbul Bienali'ni Haliçport (Tersane İstanbul) sınırları içinde gerçekleştirme niyeti oldu. "7. Kıta" gibi günümüzün en önemli sorunlarından biri haline gelen iklim krizini tema olarak ele

alan Bienal, tersaneler bütünlüğündeki çevre sorunları yaratan yıkımlara gözünü bir süre kapatsa da bunu sürdüremedi. Bienal'in açılış tarihinden çok kısa bir süre önce, tersane alanındaki kaçak yıkımlar nedeniyle açığa çıkan asbest işaret edilerek Bienal'in yeri değiştirildi. Böylece İKSV iklim sorunlarına görece steril bir alanda yer açtı! Ancak tersanelerde kontrolsüz yıkımlar, asbest riski halen sürüyor. Beyoğlu Belediye Başkanı Haydar Ali Yıldız'ın 10 Haziran 2020 tarihli anlatımından bu açıkça görülüyor. Bu duruma derhal son verilmesi, Koruma Kurulu ve ilgili diğer kurumların görevlerini yerine getirmeleri gerektiğini bir kere daha ifade ediyoruz. Bugüne kadar türlü müdahalelerle paramparça edilen Haliç'in İBB'nin "Haliç Kıyıları Tasarım Yarışması" gibi yedi parçaya bölüp planlanmasına değil, aksine tüm değerleriyle bütüncül bir vizyonla ele alınmasına ihtiyacı vardır.

İstanbul'un Deniz Ulaşımına ve Yeni Nesil Vapurlara, TERSANELERE İhtiyacı Var...

Diğer yandan tersaneler bütünlüğünün en eski kısmı olan Haliç Tersanesi, İBB'nin bundan önceki döneminde Bilim ve Teknoloji Merkezi adı altında yeniden işlevlendirilmeye çalışıldı. İBB'nin yeni yönetimi ise, alanın tersane olarak kullanılacağı ilan etti. Bu olumlu gelişme üzerine belirtmek isteriz ki; Haliç Dayanışması olarak 2013'ten bu yana tersaneler bütünlüğünün üretim, eğitim, deprem için lojistik üs gibi değerleri ile korunması ve yaşatılmasını, kamu yararına kullanılmasını savunuyoruz. Haliç Tersaneleri bütünlüğü bugün yıkılmaya devam edilen Haliçport projesi alanıyla birlikte İstanbul'un ihtiyacı olan kendi vapurlarını üreten, teknik lisesi ile sürekli bir eğitim ortamı, sendikali işçileri ile güvenceli bir çalışma kurumuydu. Tersane-i Amire ve onun en eski ve en önemli parçası olan Haliç Tersanesi, Türkiye sanayii için de çok önemli bir ekonomik kaynaktır. Halen İstanbul Şehir Hatları vapurlarının üretim, bakım ve onarımları Haliç Tersanesi'nde yapılmaktadır. Boğaz ve Marmara kıyılarında gelişen İstanbul megapolünde, bugün kullanım oranı sadece %3 dolayında olan deniz ulaşımını arttırmanın ve etkinleştirmenin yolu tersanelerin kullanılmasından, çağdaş teknoloji ile donatılmış yeni nesil İSTANBUL VAPURLARI'nın tasarlanması ve üretilmeye başlanmasından geçmektedir. Tersane alanı afetler açısından da yaşamsal bir öneme sahiptir. Alan geçmiş depremlerde dayanıklılığını ispatlamıştır. Olası bir depremde kentin büyük bölümünün gerek duyacağı lojistik destek buradan sağlanabilecektir.

Bu bağlamda tersaneler bütünlüğünün konumu ve sahip olduğu potansiyel gözetilerek, etkinliğini çağdaş koşullara uygun olarak sürdürmesine destek verilmeli, ülkemizin ve İstanbul'un ihtiyacı olan gemilerin yapımı, bakım ve onarımını gerçekleştirmek üzere, yeniden yapılandırılma çalışmalarına ivedilikle başlanmalıdır. İlgili üniversitemiz de sürece dahil edilerek Haliç Tersanesi bir "Gemi ve Teknolojileri Eğitim ve Üretim Merkezi"ne dönüştürülmeli; yıllarca sektöre kaliteli ara teknik eleman yetiştirmiş olan Gemi Yapı Meslek Lisesi, çağın şartlarına uygun olarak yeniden açılmalıdır.

Günümüzün küresel salgın koşullarında ve bir su kenti İstanbul'da sağlıklı bir ulaşım aracı olan vapurların önemi özellikle dikkate alınmalıdır. İstanbul'un vapurlara, daha ötesinde çağdaş teknoloji ile donatılmış yeni nesil çevre dostu deniz ulaşım araçlarına, bunları planlayacak, tasarlayacak, üretecek ve çağdaş teknoloji ile donatacak bir "Gemi ve Deniz Teknolojisi Üretim Merkezi"ne, kısacası tarihi Tersane-i Amire'ye ihtiyacı vardır.

Adı Haliçport'tan Tersane İstanbul'a değiştirilerek kötü imajı düzeltilmek istenen yıkım projelerine de, Bilim ve Teknoloji Merkezi adı altında üretimi ve sanayi faaliyetini ortadan kaldıracak girişimlere de, başına "yaşayan" sıfatı eklenerek meşruiyet kazandırılmaya çalışılan "müze"lere de Tersane-i Amire dışında başka yerler aranmalıdır.

HALİÇ TERSANESİ'ni "yaşatma"nın tek yolu "müze" değil, üretimin sürdürülmesidir.

* * * * *

Ortak değerlere, ülkesine, kentine, mahallesine, doğaya sahip çıkan; tarihi-kültürel mirasın korunması ve geleceğe aktarımı konusunda duyarlı tüm kişi, oluşum, sendika, meslek örgütü vb. ile siyasi partileri HALİÇ DAYANIŞMA'mıza katılmaya çağırıyoruz. Hukuka aykırı, değerlerimizi yok eden, çevreye zararlı bu kent suçuna imza atan Tabanlıoğlu Mimarlık başta olmak üzere tüm meslektaşlarımıza da toplumsal sorumluluklarını hatırlatmak istiyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur. 18 Haziran 2020.

HALİÇ DAYANIŞMASI

İletişim için: halicdayanismasi@gmail.com